

Protocol Meldcode



Openbare basisschool

dr. Theun de Vriesskoalle

Dr. Theun de Vriesskoalle

Feanwâlden

2023

Inleiding

In dit document beschrijven wij hoe wij werken met de meldcode en het afwegingskader. Vanaf januari 2019 moeten organisaties met de verbeterde Meldcode en het afwegingskader werken. De verbeterde Meldcode is tot stand gekomen om situaties van onveiligheid beter en eerder in beeld te krijgen. In de Meldcode is in stap 4 en 5 een *afwegingskader* opgenomen. Het afwegingskader bestaat uit vijf vragen. In de verbeterde Meldcode is ook de *participatie van kinderen* opgenomen. Het gaat hierbij om negen *actiepunten*, en in stap 3 is het gesprek met het kind toegevoegd.

De Meldcode

De Meldcode is gebaseerd op drie pijlers: *Meldnormen*, *Situaties van Onveiligheid* en de *Afwegingsvragen*.

Meldnormen

In welke situaties moeten beroepskrachten melden? Beroepskrachten *moeten* een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

1. In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.
2. In alle **andere** gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
3. Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de beroepskracht *altijd* moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- Acute onveiligheid

Een zorgvrager die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de *afwezigheid* van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

- Structurele onveiligheid

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

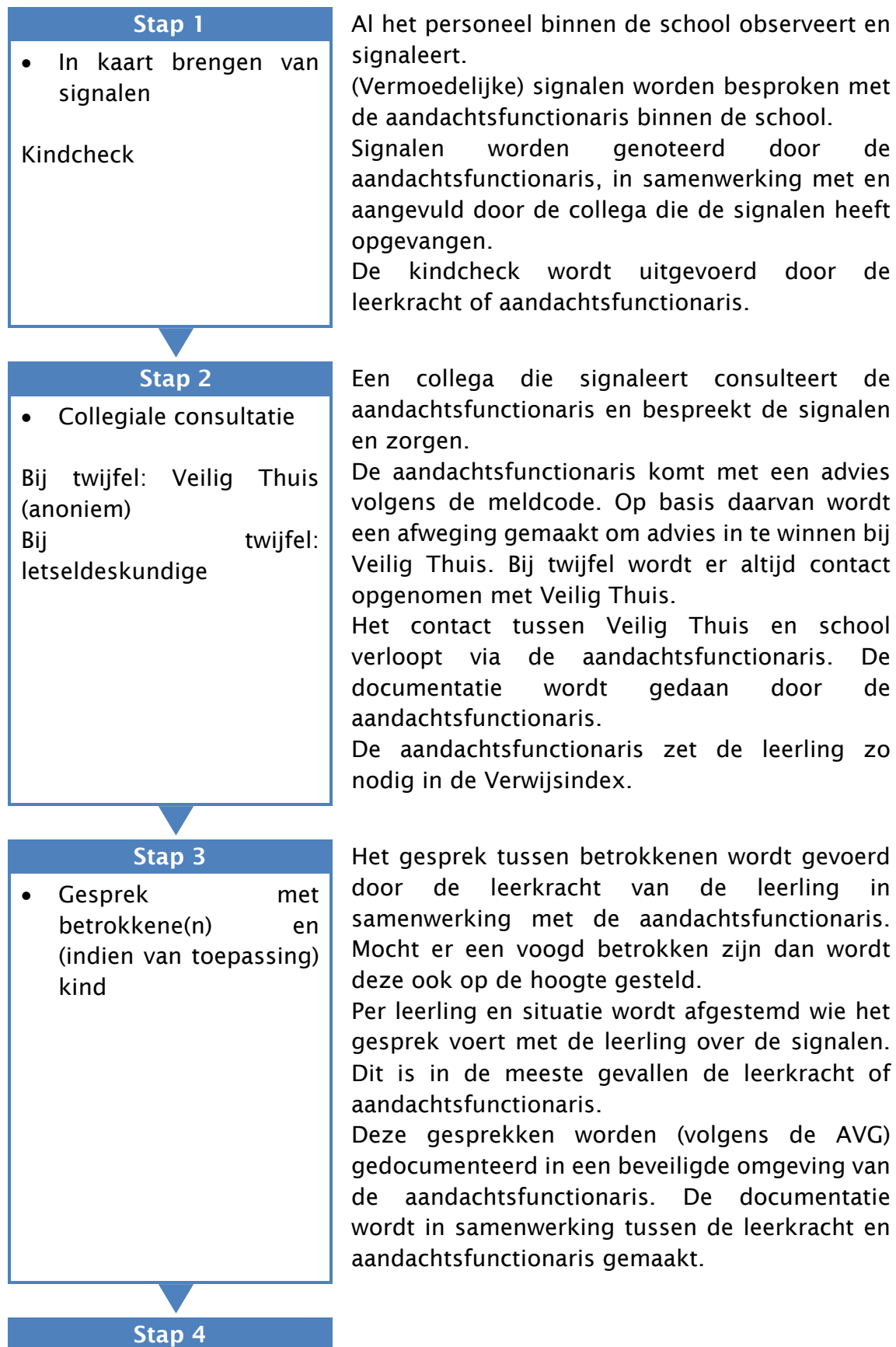
- Disclosure

Disclosure = kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling /verwaarlozing.

Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een beroepskracht zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we *disclosure* oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die u in stap 4 stelt.

Voorbeelden van acute, structurele onveiligheid en disclosure voor deze beroepspraktijk zijn te vinden in de bijlage 1.

Het afwegingskader



- Wegen van geweld en/of kindermishandeling
- Gebruik het afwegingskader
Bij twijfel: altijd Veilig Thuis

- De aandachtsfunctionaris of de leerkracht voert de risicotaxatie en/of de beoordeling van de veiligheidssituatie uit.
- De vijf vragen van het afwegingskader worden beantwoord door de aandachtsfunctionaris in samenwerking met de leerkracht.
- Bij twijfel neemt de aandachtsfunctionaris contact op met Veilig Thuis
- De aandachtsfunctionaris beslist over wel/niet naar stap 5
- De aandachtsfunctionaris doet de melding als er wordt doorgegaan naar stap 5. De melding wordt besproken met de betrokkenen door de aandachtsfunctionaris, eventueel met daarbij de leerkracht.
- De aandachtsfunctionaris zorgt voor de documentatie.

Stap 5

- Beslissen met Veilig Thuis

De vervolgstappen worden gedocumenteerd door de aandachtsfunctionaris.

Afweging 1

- Is melden noodzakelijk?

Melden is noodzakelijk als er sprake is van acute of structurele onveiligheid

Er wordt een afweging gemaakt over het al dan niet maken van een melding. Dit gebeurt in overleg met de leerkracht en aandachtsfunctionaris, en in overleg met Veilig Thuis.

Documentatie wordt gedaan door de aandachtsfunctionaris.

Afweging 2

- Is hulpverlening (ook) mogelijk?

De aandachtsfunctionaris documenteert de vervolgstappen.

Omschrijving van de stappen

Stap 1: In kaart brengen van signalen

- Signalen worden in kaart gebracht door al het personeel op school middels (dagelijkse) observaties. Bij vermoedens van een situatie van onveiligheid worden deze zorgen besproken met de aandachtsfunctionaris.
- Vervolgens voert de collega of aandachtsfunctionaris een kindcheck uit.
- De documentatie wordt gedaan door de aandachtsfunctionaris.
- Bij signalen/vermoedens van eer-gerelateerd geweld wordt er contact opgenomen met Veilig Thuis om advies in te winnen.

Stap 2: Collegiale consultatie

- Er wordt altijd om advies gevraagd aan de deskundige collega of aandachtsfunctionaris.
- Bij twijfel wordt er altijd advies ingewonnen bij Veilig Thuis.

Stap 3: Gesprek met betrokkene(n) en kind

- In samenwerking met de betrokken collega en aandachtsfunctionaris wordt besloten wie er in gesprek gaat met de betrokkenen en, eventueel het kind.

Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling

- De risicotaxatie en/of beoordeling van de veiligheidssituatie wordt, evenals het doorlopen van de *afwegingsvragen* (zie tabel pagina 7), uitgevoerd door de betrokken collega en de aandachtsfunctionaris.
- Bij twijfel wordt er altijd advies gevraagd bij Veilig Thuis.
- Indien er besloten wordt om naar stap 5 te gaan, maakt de aandachtsfunctionaris de melding. Het meldingsformulier wordt ingevuld in samenwerking met de betrokken collega.

Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis:

1: Is melden noodzakelijk?

2: Is hulp inzetten/organiseren (ook) mogelijk?

- De melder neemt bij een melding samen met Veilig Thuis de laatste drie vragen van het afwegingskader door.
- Om tot goed voorbereide antwoorden op de laatste drie vragen van het afwegingskader te komen wordt er zorgvuldig te werk gegaan. Er wordt een zo goed mogelijke risico taxatie gemaakt aan de hand van alle informatie in samenwerking met de betrokken collega en de aandachtsfunctionaris.

Vijf afwegingsvragen

	1	<p><i>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</i></p> <p>Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier. Ja: Ga verder met afweging 2.</p>
Meldnorm 1	2	<p><i>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</i></p> <p>Nee: Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.</p>
	3	<p><i>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i></p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Ga verder met afweging 4.</p>
Meldnormen 2 en 3	4	<p><i>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i></p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.</p>
	5	<p><i>Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?</i></p> <p>Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</p> <p>Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.</p>

Wettelijke verplichtingen

Verantwoordelijkheid

De verantwoordelijkheid voor het doorlopen van de stappen van de meldcode ligt bij de collega die de zorgen heeft gesignaleerd en de aandachtsfunctionaris. De aandachtsfunctionaris is altijd de eindverantwoordelijke voor het maken van de melding.

Vertrouwelijke informatie

De Dr. Theun de Vriesskoalle werkt volgens de A.V.G. Dit betekent dat wij zorgvuldig en vertrouwelijk omgaan met informatie.

Documenteren

Documentatie wordt gedaan in de privé-omgeving van de aandachtsfunctionaris. Hier kunnen interne medewerkers niet bij. Daarnaast wordt berichtgeving tussen de betrokken collega('s) en aandachtsfunctionaris beveiligd verstuurd.

Deskundigheid eer-gerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eer-gerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. U kunt een op het gebied van eer-gerelateerd geweld deskundige raadplegen of Veilig Thuis.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke gevallen direct contact op met een aandachtsfunctionaris eer-gerelateerd geweld bij de politie of een andere in uw eigen Meldcode vermelde deskundige op dit specifieke terrein.

Voor deze expertise raadplegen wij Veilig Thuis of de GGD.

Informatie over meldrecht in relatie tot beroepsgeheim

Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie met een cliënt of patiënt is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is.

Meldrecht

De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een cliënt zich in een ernstige situatie bevindt. Bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld is dit in een meldrecht vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (art. 5.2.6 Wmo). Dit biedt iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig Thuis te melden. Ook als zijn cliënt, patiënt of leerling daar geen toestemming voor geeft. Daarnaast biedt het meldrecht

beroepskrachten de mogelijkheid om informatie over een cliënt, patiënt of leerling te verstrekken als Veilig Thuis daarbij in een onderzoek naar vraagt.

NB: Het wettelijk meldrecht geldt ook als er alleen meerderjarigen bij het huiselijk geweld zijn betrokken.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest. Alle stappen van de meldcode zijn zorgvuldig doorlopen, en de gesprekken met de betrokkene(n) zijn gevoerd.

Verwijsindex risicjongeren

Wanneer er bij leerlingen externe hulpverleners betrokken zijn, vragen wij ouders toestemming deze leerling in de Verwijsindex te vermelden. Door een leerling in de Verwijsindex te vermelden, kunnen de verschillende hulpverleners gemakkelijker met elkaar in contact komen.

Participatie van kinderen

Voor kinderen die mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door volwassenen in hun omgeving die (professioneel) betrokken zijn en die zij vertrouwen.

De negen opgestelde actiepunten uit de handreiking "*Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling*" (VWS, 2018) zijn omgezet in concrete vragen.

2. Informatie over het proces

De aandachtsfunctionaris of leerkracht informeert het kind over:

- Wie wat aan het doen is.
- Waarom diegene dit aan het doen is.
- Wanneer dit gebeurt.
- Wat de zorgen zijn.
- Welke besluiten er genomen worden, door wie, over wat en wanneer.
- Wanneer er terugkoppeling is van bijv. Veilig Thuis en waarover.
- Mogelijkheden voor het kind voor participatie, meedenken, mening geven.
- Recht op klacht of verzet.

3. Informatie over veilig opgroeien

De aandachtsfunctionaris of leerkracht informeert het kind over:

- Dat het kind het recht heeft om veilig op te groeien.

Wat een normale omgang tussen ouder en kind is.

- Dat het kind niet schuldig is en dat het moedig is dat hij/zij dit bespreekt op school.

Recht op eigen mening

De aandachtsfunctionaris of leerkracht informeert het kind over:

- Dat het kind het recht heeft om zijn/haar eigen mening. Dat hij/zij mag aangeven wat hij vindt van de melding, dat dit ook wordt opgenomen in de melding/besluitvorming.
- Dat het kind ook recht heeft op zijn/haar eigen mening tav de thuissituatie en dat hij/zij deze mening mag delen met ouders/veilig thuis
- Er wordt gevraagd naar de mening van het kind tav de melding en de thuissituatie. Dit wordt meegenomen in de melding en gedocumenteerd

Vragen en luisteren naar de visie van het kind

De leerkracht of aandachtsfunctionaris informeert bij het kind en luistert naar de visie van het kind. Er is aandacht voor een kind zijn of haar mening over bestaande zorgen, oplossingen van het kind en mening over voorgestelde beslissingen.

De mening van het kind in de besluitvorming

Bij het informeren over het recht op eigen mening wordt het kind ook geïnformeerd over het feit dat zijn/haar mening telt bij de besluitvorming.

De mening van het kind wordt meegenomen in de afwegingen bij stap 3, de wijze van het gesprek met de betrokkenen en de stappen 4 en 5.

7. Route bij disclosure

Kinderen moeten zich altijd veilig en vertrouwd voelen om dingen te delen met een leerkracht of aandachtsfunctionaris/vertrouwenspersoon. Wij beloven als leerkracht nooit dat we iets niet doorvertellen. We benadrukken dat wij er zijn voor het kind en dat wij alles doen in het belang van het kind. Als er iets ernstigs verteld wordt, zullen wij dat moeten delen/overleggen met Veilig Thuis om samen vervolgstappen te bepalen.

8. Steun

Gedurende het gehele proces zijn wij alert op het gedrag en functioneren van het kind. We besteden extra individuele aandacht aan het kind. Nadat er een melding is gemaakt.

9. Tips voor gesprek

Voor gesprekstips maken wij gebruik van: *“Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”* (VWS, 2018).

Bijlage 1 Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

Hieronder wordt een overzicht weergegeven van standaard definities en voorbeelden. Deze voorbeelden zijn gericht op de praktijk van het onderwijs, bijvoorbeeld: basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en leerplicht.

Acute onveiligheid

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none">• Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft.• (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe.• Poging tot verwuring.• Wapengebruik.• Geweld tijdens de zwangerschap.• (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar.• Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking).• Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel.• Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt.• Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn.

- Acut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suicidepoging, automutilatie, acut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs.
- Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
- Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene.
- Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken.
- Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> • Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurige stalking in partnerrelaties.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex-)partnerstalking, huwelijksdwang, eengerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

Bijlage 2 – Instructie gebruik KindCheck

Instructie gebruik Kindcheck

De Kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Doel van de Kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s) verkeert of verkeren. De Kindcheck vindt plaats in **stap 1 van de Meldcode**.

De Kindcheck geldt voor alle beroepskrachten die onder de Wet verplichte Meldcode vallen. De Kindcheck is gericht op beroepskrachten die contacten hebben met volwassen cliënten en niet met hun (klein-)kinderen, en daarom ook niet beschikken over kindsignalen.

De Kindcheck is in alle gevallen aan de orde waarin de beroepskracht zich, vanwege de ernstige situatie van zijn volwassen cliënt, zorgen maakt over mogelijk aanwezige minderjarige kinderen. De Kindcheck geldt als een beroepskracht meent dat er, vanwege de toestand van zijn volwassen cliënt, risico's zijn op ernstige schade voor kinderen of een bedreiging van de veiligheid van kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van cliënt. Zo geldt de Kindcheck bijvoorbeeld in geval van een ernstige (chronische) depressie, zware verslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten, suïcidepoging.

NB:

- Ook het contact met een adolescent waarbij de beroepskracht zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin kan aanleiding zijn voor het uitvoeren van de Kindcheck;
- De Kindcheck geldt ook voor zwangere vrouwen.

Heeft u twijfels over de veiligheid van de kinderen? Dan doorloopt u de stappen van de Meldcode. U legt eerst vast door welke signalen bij de ouder u twijfelt over de veiligheid van de kinderen. Daarna volgt u de verdere stappen van de Meldcode die ervoor zorgen dat er ook verder onderzoek plaatsvindt en dat er, zo nodig, passende hulp krijgt.

